

кова вартість значно нижча від ринкової. Це призводить до заниження майнового стану підприємства. Причиною такої ситуації є відсутність стандартів оцінки вартості нематеріальних активів.

Так, оцінка результатів інвестицій у людський капітал потребує розробки складних систем розрахунків, у яких варто керуватися на опосередкованих якісних показниках, оскільки визначення їх у вартісному вимірі, є проблемним. Людський капітал не може відображатися у складі активів компанії у бухгалтерських звітах як самостійний фінансовий показник, так як невіддільний від конкретних фізичних осіб, і не є власністю компанії.

Отже інтелектуальний капітал є дуже важливою категорією, яка забезпечує формування унікальних конкурентних переваг підприємства. Вона залежить від наявності інтелектуальних ресурсів, що трансформуються в інтелектуальний потенціал підприємства, який використовується на даний конкретний момент часу. Але необхідно пам'ятати, що сама по собі категорія інтелектуального потенціалу є дещо ширшою, ніж інтелектуальний капітал й фінансові ресурси.

Список використаної літератури

1. *Махомет Ю.В.* Сутнісна характеристика та структура інтелектуального капіталу підприємства [Текст] / Ю.В. Махомет // Економічний простір. — 2009. — № 25.

2. *Легенчук С.Ф.* Дослідження обліку і контролю інтелектуального капіталу в Україні: аналіз результатів та напрями розвитку // Вісник Донецького університету економіки і права. — 2009. — №2. — С. 100–105

3. Сучасні проблеми розвитку системи обліку в Україні: Монографія / За ред. М.С. Пушкар. — Тернопіль: Економічна думка, 2010. — 267 с.

УДК 657.1.655

Олександр Гаприловський,

к.е.н., доцент кафедри міжнародного обліку та аудиту,
ДВНЗ «КНЕУ імені Вадима Гетьмана»

СУЧАСНІ ПІДХОДИ ДО ВДОСКОНАЛЕННЯ ОБЛІКУ НЕПРЯМИХ ВИТРАТ НА ЗБУТ, РЕКЛАМУ ТА МАРКЕТИНГ

Перехід до ринкових відносин в економіці України ставить по-новому і розширює можливості діяльності підприємства, як основної її ланки.

Постійне зростання суми та питомої ваги витрат на збут у загальній сумі витрат підприємств обумовлює необхідність пошуку оптимальних методик їх обліку, адаптованих до потреб керівництва та інших користувачів економічної інформації. А тому все зазначене свідчить про актуальність обраної теми.

Метою статті є виявлення проблем витрат на збут і визначення їх шляхів вдосконалення в умовах функціонування інформаційних систем і міжнародного досвіду обліку витрат.

Термін «невиробничі витрати» вживається лише в окремих публікаціях К.В. Безверхого: невиробничі витрати — адміністративні витрати, витрати на збут та інші операційні витрати [1, с. 25]; А.Ю. Козаченко: невиробничі витрати опосередковано належать до процесу виробництва та пов'язані з управлінням виробничим процесом і реалізацією продукції (робіт, послуг), які охоплюють: витрати управління, дослідження і розробку, збут продукції та інші функції бізнесу [2, с. 245]; Н.М. Нечай: невиробничі витрати є витратами операційної діяльності, котрі не входять до складу виробничої собівартості (підсистема фінансового обліку) та витрати, які зумовлені виконанням певних функцій і не пов'язані безпосередньо з технологічним процесом виробництва (підсистема внутрішньогосподарського обліку), а також у статтях авторів «Економічна енциклопедія»: витрати, пов'язані з реалізацією виробленої продукції, які зараховують до повної собівартості продукції [3, с. 207]; витрати, пов'язані з основними фондами, товарними запасами, предметами споживчого призначення, які безпосередньо не залежать від процесів виробництва [4, с. 549].

Під витратами підприємства доцільно розуміти будь-які витрати, які здійснює підприємство у процесі своєї господарсько-фінансової діяльності. З точки зору процесу виробництва ці витрати можна поділяти на виробничі і невиробничі.

До виробничих витрат відносять витрати на виробництво та загальновиробничі витрати. Відповідно, усі решта витрат підприємства можна вважати невиробничими. Проте при такому поділі виникає проблема тісноти взаємозв'язку між невиробничими витратами і межами таких витрат за видами діяльності підприємства (витрати основної та іншої операційної діяльності, фінансової, інвестиційної та іншої діяльності) [5, с. 8, 11, 15].

З наведеного можна констатувати, що низка питань, пов'язаних з трактуванням невиробничих витрат, витрат на збут та їх обліком, залишається дискусійними та проблемними. Збут продукції, вважаємо, варто розглядати як динамічний процес руху продукції на певному її ринку, який підтверджує або не під-

тверджує ефективність підприємницької діяльності й відповідно засвідчує або не засвідчує конкурентоспроможність підприємства. Витрати на збут — це, за нашим переконанням, нормативні та понаднормативні продуктивні витрати, пов'язані з повним циклом забезпечення усіх процедур і вимог до збуту продукції.

Для вдосконалення чинного плану рахунків, враховуючи розглянуті пропозиції різних авторів і результати власних досліджень, пропонуємо перейменувати рахунок 93 «Витрати на збут» на «Витрати на збут, рекламу та маркетинг». При цьому облік витрат на збут доцільно вести в розрізі субрахунків 931 «Витрати на збут», 932 «Витрати на рекламу», 933 «Маркетингові витрати». Запропоновані субрахунки та відповідний склад витрат в обліку можна використовувати у практичній діяльності обліковців на вітчизняних підприємствах різних галузей економіки. Внести зміни до П(С)БО 16, які б відповідали ПКУ, а не суперечили йому. Пропонуємо обліковувати екологічний податок на рахунку 93 «Витрати на збут». Оскільки викиди у навколишнє середовище здійснюють транспортні засоби, відповідно нарахування екологічного податку повинна обліковуватись на рахунку 93 «Витрати на збут», а не на рахунку 92 «Адміністративні витрати» та 91 «Загальновиробничі витрати». Застосування комп'ютерної техніки вносить значні зміни в організацію бухгалтерського обліку, зумовлені зміною способів обробки первинних облікових даних, високою швидкістю надання звітної інформації через раціональне упорядкування облікових даних.

Отже, вдосконалення процесу обліку адміністративних витрат і витрат на збут є досить нелегким завданням, оскільки існує досить багато суперечностей і неточностей у законодавчій і нормативній базі.

Список використаної літератури

1. *Безверхий К.В.* Непрямі витрати в системі управління промислових підприємств: обліково- контрольний аспект: [монографія] / К.В. Безверхий. — К.: Центр учбової літератури, 2013. — 276 с.
2. *Козаченко А.Ю.* Системний підхід до формування та відображення обліку невиробничих витрат / А.Ю. Козаченко // Економічний часопис — ХХ. — 2012. — № 11–12(1). — С. 90–92.
3. Економічна енциклопедія: У 3-х т. — Т. 1 / Редкол.: ...С.В. Мочерний (відп. ред.) та ін. — К.: Видавничий центр «Академія», 2000. — 864 с.
4. Економічна енциклопедія: У 3-х т. — Т. 2 / Редкол.: ... С.В. Мочерний (відп. ред.) та ін. — К.: Видавничий центр «Академія», 2001. — 848 с.

5. Гудзенко Н.М. Облік і контроль збуту в операційній діяльності сільськогосподарських підприємств: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. екон. наук: спец. 08.00.09 — бухгалтерський облік, аналіз та аудит / Н.М. Гудзенко. — К., 2006. — 25 с.

УДК 657

Сергій Голов,
д.е.н., професор кафедри менеджменту та економіки,
ПВНЗ «Міжнародний інститут менеджменту (МІМ-Київ)»

ЧИ Є МАЙБУТНЄ В БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ?

Одним з елементів міжнародного гербу бухгалтерів є крива Бернуллі, яка символізує, що, виникнувши, бухгалтерський облік буде існувати завжди.

Проте, як відомо, нічого вічного не існує. Тому доречно припустити, що бухгалтерський облік, як і будь-яка жива система, має свій життєвий цикл. Виникнення бухгалтерського обліку часто пов'язують з появою подвійного запису у XIII ст. Безумовно зародження та поширення подвійного запису було важливим етапом розвитку бухгалтерського обліку. Але доречно зауважити, що ведення бухгалтерського обліку з використанням простого запису було описано ще у 1177 році.

Упродовж багатьох століть бухгалтерський облік розвивався як наука, практична діяльність і професія. Проте з кінця XX ст. та до теперішнього часу ми є свідками кризи бухгалтерського обліку, наявність якої визнають як зарубіжні, так і вітчизняні фахівці.

Ознаками цієї кризи є зокрема:

- падіння довіри до професії через чисельні скандали, пов'язані з перекрученням фінансової звітності;
- нездатність системи бухгалтерського обліку задовольняти сучасні потреби більшості користувачів, передусім менеджменту.

Дані бухгалтерського обліку не релевантні для прийняття управлінських рішень і малокорисні для управління взагалі внаслідок низки обмежень, притаманних традиційному бухгалтерському обліку.

По-перше, в управлінні сучасним підприємством усе більшу роль відіграють нефінансові (негрошові) показники. По-друге, усі управлінські рішення стосуються майбутнього. По-третє, при прийнятті управлінських рішень в умовах обмежених ресурсів